

חולין צו

משה שווערד

1. רש"י מסכת חולין דף צה עמוד ב

האידינא דהיתרא שכיח טפי - דהיום רוב שוחטים ישראלים הם ולספק טרפה לא חיישינן דרוב בהמות אינן טרפות.

2. תוספות מסכת חולין דף צה עמוד ב

אסיק תרין אמר רב עבדי נמי הכי אסרינהו ניהליה - ... ולקמן דשרי רב כהנא כבדי וכולייתא דמייתו עורבין ושדו משום דהיתרא שכיחא התם בכל מקומות שסביב שהיו עורבין יכולים להביא משם היו רוב טבחי ישראל.

3. רש"י מסכת חולין דף צה עמוד ב

רב הונא - ס"ל כרב רביה דאסר בהעלמה ולא קי"ל כוותיה בהא אלא אמתניתין סמכינן נמצא בגבולים מצא בה בשר ואע"ג דשנינהו בעומד ורואהו שינויי דחוקי נינהו וכי קי"ל הלכתא כרב באיסורי גבי פלוגתא דשמואל הוא דאמרינן אבל גבי מתניתין לא ורב כהנא הא קא חזינן דא"ל שקול אכול.

4. רמב"ם יד החזקה הלכות מאכלות אסורות פרק ח

(יב) וכן בשר הנמצא ביד עכו"ם ואינו ידוע ממי לקח אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים כל הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד עכו"ם אע"פ שכל השוחטין וכל המוכרין ישראל ולא עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור אלא אם כן היה לו בו סימן או שהיה לו בו טביעת עין והוא מכירו ודאי שהוא זה או שהיה צרור וחתום:

5. שו"ע יורה דעה - סימן סג - דין בשר הנמצא ולא נודע מהו:

(א) בשר הנמצא מושלך בשוק, הלך אחר הרוב, דכל דפריש מרובא פריש; אם היו רוב המוכרים עו"ג, אסור. ואם היו רוב המוכרים ישראל, מותר. וכן בשר הנמצא ביד עו"ג ולא נודע ממי לקח, אם היו מוכרי הבשר ישראל, מותר זה דין תורה; וכבר אסרו חכמים כל הבשר הנמצא, בין בשוק בין ביד עו"ג, אעפ"י שכל המוכרים וכל השוחטים ישראל. ולא עוד, אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן העין, אסור, אלא אם כן היה לו בו סימן או שהיה לו בו טביעת עין והוא מכירו ודאי שהוא זה, או שהיה צרור וחתום:

(ב) תלה כלי מלא חתיכות בשר, ונשבר הכלי ונפלו החתיכות לארץ ובהם לא סימן ולא טביעות עין, הרי זה אסור, שיש לומר: אותו בשר שהיה בכלי גררתו חיה או שרץ, וזה בשר אחר הוא. ואם תלאו במסמר וכיוצא בו, שאי אפשר לשרץ ליטול ולהניח, מותר. ויש מתירין בשר שנתעלם מן העין אם מצאו במקום שהניחו: הגה - והמנהג להקל כסברא האחרונה. ואפילו אם היה ביד נכרים, במקום שכל המוכרים הם ישראלים המוכרים בשר כשר. ועיין לקמן סימן קי"ח:

6. תוספות מסכת חולין דף צו עמוד א

ולא מהדרינן בטביעות עינא - תימה דשאני התם דחשדינן ליה דילמא משקר שאינה שלן דהא לצורבא מרבנן מהדרינן בטביעות עינא וי"ל דהכא מיירי בטביעות עין כל דהו והא דמהדרינן לצורבא מרבנן בטביעות עינא דהיינו בטביעות עין גמור דכל הני אמוראי דהכא לא היה להם טביעות עין גמור דאי לאו הכי מה היה להם לישראל אי הוו ידעי בודאי לא הוו מסופקים כלל.

7. חידושי הריטב"א מסכת חולין דף צו עמוד א

שמע מינה טביעות עינא עדיף. איכא למידק היכי שמעינן מהכא דעדיף מסימנא דהא לא משמע מיניה אלא שהם שווים דהא שרינן נמי בסימנן, וי"ל דקים לן דכל היכא דאמרינן דטביעות עינא מילתא, דטפי עדיף וקשוט מסימנים, ונפקא מיניה דאי אתו תרווייהו לקמן דיהבינן לטביעות עינא ולא לסימנא בכל מידי דסמכינן אטביעות עינא.

ומדאמרינן דסומא מותר באשתו ובני אדם מותרין בנשותיהן בלילה בטביעותא וקטלינן בהיכרא דטביעות עינא, שמעינן דאפילו במאן דלא הוי צורבא מדרבנן סמכינן אטביעות עינא בין באיסורים ובין בעריות לומר זהו כליו של פלוני, וכל שכן באבידה במעיד עליה שהיא של אחרים, ולא אמרו דלא סמכינן על עם הארץ בטביעות עינא אלא באבידה שתובע לעצמו דחיישינן דמשקר, אבל באיסורין מהימן דלכל אחד האמינה תורה אפילו לעצמו והוא הדין לאחרים כל היכא שאינו חשוד, וזה מוסכם מגדולי רבותינו ז"ל, ושלא כדברי רבינו חננאל ז"ל שכתב דלא סמכינן בשום מידי בטביעות עינא אלא לצורבא מדרבנן.

8. ספר ים של שלמה - חולין פרק ז אות כו

דין דגם שאר אנשים נאמנים בטביעת עין גבי איסורים, ולא גבי ממון, ות"ח נאמן אפי' גבי ממון, אפי' בטביעת עין כל דהו, ובארנו דאפי' סומא חרש מותר באשתו, כשהיא במקום מיוחד בחדר, ובמטות:

אמר רבא מרישא אמינא סימנא עדיף מטביעת עינא (צ"ה ע"ב), דהא מהדרינן אבידתא בסימן, ולא מהדרינן בטביעת עין, השתא דשמעתניהו להני שמעתתא, אמינא טביעת עינא עדיפא, דאי לא תימא הכי, האיך סומא מותר באשתו, ובני אדם מותרין בנשותיהן בלילה, אלא בטביעת עינא דקלא, הכי נמי בטביעת עינא ע"כ, וכתב הרשב"א בחידושי (ד"ה השתא) וז"ל השתא דשמיע להני שמעתתא, אמינא דטביעת עינא דכולהו אינשי עדיף טפי מסימנא, והא דלא מהדרינן אבידתא אלא לצורבא דרבנן בטביעת עין, משום דחיישינן לרמאי, דלמא משקר, וכתב הרמב"ן וז"ל, דמזקאמרינן סומא מותר באשתו, ובני אדם בנשותיהן בלילה, ש"מ דכולהו אינשי סמכינן אטביעת עין דידיהו באיסורין, וכן בעדיות, זו גלימתו של פלוני, וזה כליו של פלוני, ולא אמרינן צורבא מרבנן אלא גבי אבידה, ולא משום (דבקיאה) (דפקיע) בטביעת עין, אלא דחסיד ולא משקר, ור"ח ז"ל כתב כאן, וה"מ בת"ח דלא משקר, וצ"ע דהכא לכ"ע משמע דקאמר, ואין ענין לא משקר באיסורין, מיהו נראה, שהבא להתיר איסורין בטביעת עין, צריך לדקדק אם יש לו טביעת עין יפה, מפני שפעמים שהעין משקרת, שלא מכיר וסבר שהוא מכיר, ולפיכך אם לא ראהו תחילה היטב, ודקדק בראיתו,

שמא סבר שזהו, ואינו אלא אחר, וכדתנן בפי' א"מ (ב"מ כ"א ע"א) ר"ש אומר כל כלי אנפורי הרי [אלו] שלו, ואמרינן עלה בגמרא (כ"ג ע"ב) מאי כלי אנפורי, אר"י כלים חדשים שלא שבעתן העין, ומקשינן היכי דמי, אי דאיכא בהו סימנא כי לא שבעתן עין מאי הוה, ואי דלית בהו סימנא כי שבעתן העין מאי הוה, לעולם דלית בהו סימנא, ולא צריכא, לאהדורי לצורבא מרבנן בטביעת עין, דאפי' צורבא מרבנן דדייק, כי לא שבעתן העין לא סמכינן אטביעת עין, ולא משום דמשקר, אלא דסבור להכיר ואינו מכיר, כ"ש בשאר בני אדם,

שאנים מדקדקים כל כך, וכ"ש בחתיכת בשר או בפקיע תכלת, שאין טביעת עין יפה בהם כמו בכלי, כך נראה עכ"ד, אבל התו' (צ"ו ע"א, ד"ה ולא) כתבו, אמה דאמר מרישא אמינא דסימנא עדיף מטביעת עינא כו', תימא, דשאני התם דחשדינן ליה דלמא משקר, שאינו שלו, דהא לצורבא מרבנן בטביעת עין מהדרינן, וז"ל דהכא איירי בטביעת עין כל דהו, והא דמהדרינן לצורבא מרבנן בטביעת עין דהיינו בטביעת עין גמור, דכל הני אמוראי דהכא לא היה להם טביעת עין גמור, דאל"ה מה היה להם לישאל, [אי] הוה ידעי בודאי, ולא מסופקין כלל ע"כ, וצריך לחלק בין טביעת עין שאין גמור, לטביעת עין (ולא) [דלא] שבעתן עין, דלא שבעתן עין לא ה"ל היכירא גמור מעולם באותו ענין, משום הכי לא מהני ט"ע, אבל היכא דה"ל מתחילה טביעת עין, אפי' אח"כ נשתנה הענין, שאינו מכירו בטביעת עין גמור, גבי ת"ח מהימן, ואפי' לגבי אבידה מהימן לפי המסקנא, דאמרינן דטביעת עין עדיף מסימנא, א"כ ממילא הא דמהדרינן בטביעת עין לצורבא מרבנן, נהי דאיירי בטביעת עין גמור, אבל ה"ה דמהדרינן ליה אם אמר שיש לו בו טביעת עין קצת, דמ"ש מאיסורין, מאחר שהוא מהימן ולא משקר:

ושאלני משכיל אחד, לפי דברי (הג"ה) [הגמרא] דסומא אינה מותר באשתו אלא משום קלא, א"כ סומא שהוא חרש לא ישמע אשתו כלל, ואפי' חרש הרואה אסור לשמש מטתו באישון לילה, והשבתי לו, נראה בעיני, דלא בעינן לקלא אלא היכא שמוצא אשתו במקום שאינו מיוחד לה, אבל מי שמוצא אשתו בחדר המיוחד, ובמטתה, פשיטא דמותר, דלא חיישינן לאחלופי, ואחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזקינן, ותדע, שהרי כל האדם מותר באשתו בלילה, אפי' אינו מדבר עמה מקודם, כי לא מצינו שיהיה מחויב לדבר עמה מקודם, כדי שישמע קולה, אלא למצוה בעלמא, שיפייסנה בדברים, וגם אם הרגיש בה שהיא מתקרבת אליו וחשקה בו אין צריך לפייס בדברים...

9. תוספות מסכת חולין דף צו עמוד א

פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלינן ליה - ... וא"ת והיאך מחזירין שטר חוב בסימנים והא אי אתו סהדי ואמרי פלוני דהאי סימניה והאי סימניה לוח מפלוני לא מפקינן וי"ל דלא דמי שטר שאין אדם מוחזק בו שיאמר שלי הוא מהדרינן שפיר אבל ממון שביד הבעלים אין להוציא ע"י סימנין דה"נ לא הוה מפקינן חפץ מיד בעלים אי אתו סהדי ואמרי ההוא חפץ דהאי סימניה והאי סימניה דפלניא הוא.

10. ספר שערים מצויינים בהלכה

וא"כ יהא מותר נמי להגיד עדות, ועי' בשו"ת חת"ס (חו"מ סי' ב) בעד שאינו סומא אלא שלא ראה המעשה, ומצד עצמו ראוי לראות, אם מהני טבעות עינא דקלא, והביא דברי הרמב"ן עה"כ (תולדות כז-יב) "אולי ימשני אבי", שהעיד דבנ"א יכולים לשנות קולם שיהא דומה לקול אחר. [ובקצוה"ח (סי' פא ס"ק יג) כתב, דטביעות עינא דקלא לא מהני רק באיסור ולא בממון. ובנתיבות חולק עליו. ועי' בשו"ת הר"י מיגאש (סי' קמט) דאם הכיר דברי חברו בקול יכול הוא להעיד עליו, ואע"פ שאינו רואהו, ומביא ראייה מהגמ' כאן

היאך סומא מותר באשתו כו', אלא בטביעות עינא דקלא. אבל לענין עדות הוא פסול, כדפרש"י במס' נדה (מט: ד"ה לאתויי) דסומא בשתי עיניו פסול להעיד, דכתיב (ויקרא ה-א) "או ראה". וכ"כ הרמב"ם (עדות סופ"ט) משום שנא' "והוא עד או ראה" אע"פ שמכיר הקול. וכ"כ בשו"ע (חו"מ סי' לה ס"ב) ומשמע דהוא גוה"כ [ועי' בכס"מ

11. דף על הדף חולין דף צו עמוד א

בגמ': האיך סומא מותר באשתו וכו' אלא בטביעות עינא דקלא. הנה עה"פ (בראשית כט, כה): ויהי בבוקר והנה היא לאה, כתב רש"י: אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב סימנים לרחל, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה, אמרה: עכשיו תכלם אחותי. עמדה ומסרה לה אותן סימנים ע"כ.

וכתב בספר מרפסין איגרא (פר' ויצא): קשה מדוע הוצרך יעקב למסור סימנים לרחל כדי לזהותה, והלא במסכת חולין (צו א') שנינו: "היאך סומא מותר באשתו, ובני אדם איך מותרים בנשותיהם בלילה, אלא בטביעות עינא דקלא", ואם כן יעקב יכל לזהות את רחל על פי קולה, ולשם מה הוצרך למסור לה סימנים?

ותירץ שם, דיתכן שקולותיהן של שתי האחיות לאה ורחל היו דומים מאוד, ואי אפשר היה לזהות על פי טביעות עינא דקלא.

12. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת חולין דף צו עמוד א

השתא לא חזיתך ספיתא לי איסורא. ידועים דברי הנתיבות המשפט (סי' רלד סק"ג) דהעובר על איסור דרבנן בשוגג א"צ כפרה. והוכיח כן מהא דהמוכר דבר שאסור מדאורייתא ואכלו הקונה דהמוכר מחזיר הדמים, ובאיסור דרבנן אינו כן, אלא רק אם הוא בעין מחזיר לו ובטל המקח, ומוכח דבאיסור דרבנן בשוגג א"צ שום כפרה, ולהכי חשיב הנאה מה שאכל. ובאמת ה' אפשר לדחות ראייתו, דאף אי נימא דצריך כפרה מ"מ רק באיסור דאורייתא אמרי' דהאיסור מבטל את מה שנהנה באכילה, כיון דהרגשתו באיסור מבטלת את הנאתו, משא"כ באיסור דרבנן לא חמיר עליה עד כדי כך דכאשר יודע לו האיסור יחוש ביטול הנאה. ומהכא ליכא לאוכחי דאמר שמואל דספיתא לי איסורא, די"ל דכיון דה' בזה חזקת איסור הו"ל לברר, ולא דמי למי שאכל ולא ידע כלל מן האיסור.

13. תוספות מסכת חולין דף צו עמוד ב

דפשיט איסוריה בכוליה ירך - לשון איסוריה לא אתי שפיר דלא אסרינן אלא הכף בלבד ובספר רבינו גרשום כתיב דמשיד בכוליה ירך ויש לישב לשון איסוריה דהכי קאמר דפשיט גיד של איסור בכוליה ירך.

14. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת חולין דף צו עמוד ב

מתני' ירך שנתבשל בה גיד הנשה אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה. מבואר לעיל (פט ב) דמתני' אזלא כמד"א יש בגידין בנו"ט. והקשו בתוס' (שם ד"ה אם) דהא אף אי אין בגידין בנו"ט יש לפרש דכוונת המשנה על שמנו של הגיד דאסור מדרבנן, ובו ודאי דאיכא טעם, ולכך בעינן לדין ביטול אם אין בה בנו"ט. ותירצו בשם ריב"ם דבמקום שהגיד אינו אוסר כגון בתערובת, אף שמנו אינו אוסר. עוד ת' בשם ר"ת דשמנו של גיד אינו נקרא גיד סתמא, ובהכרח שכוונת המשנה לגיד עצמו. והנה מלשון המשך המשנה גיד הנשה שנתבשל עם הגידים לכא' משמע כדברי ר"ת, דלישנא דגיד עם הגידים לא משמע דאיירי בשמנו אלא בגיד עצמו.

ומתוך דברי התוס' יש ללמוד דבר חדש, דהנה שיעור הביטול במין בשאינו מינו הוא בס', אבל במין במינו מדאורייתא שרי חד בתרי, ומ"מ גזרו חז"ל מגזירה דבעי' ס' כמו מין בשא"מ, ויש לעיין אם גזירה זו היא אף באיסור דרבנן, ויש להוכיח מדברי התוספות הנ"ל דאף באיסור דרבנן גזרו, דמתני' תנן דגיד בירך בנו"ט ולכא' זהו מין במינו והא דבעי' ס' היינו מגזירה ולדברי התוס' הרי מיירי בשומן הגיד שאסור רק מדרבנן. ועי' בפמ"ג שהוכיח כן מעוד מקומות.

15. רש"י מסכת חולין דף צו עמוד ב

מתני'. כבשר בלפת - רואין כאילו הירך לפתות והגיד בשר ואילו היה נותן טעם בשר כשיעור הגיד בלפתות הירך אסור דשיעורין הלכה למשה מסיני וגמירי דבהכי משערינן דאף ע"פ שאילו היה כרוב או קפלוט היה צריך פחות או יותר.

16. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת חולין דף צו עמוד ב

רש"י ד"ה מתני'. דשיעורין הלכה למשה מסיני וגמירי דבהכי משערינן וכו'. הקשה הרע"א דהא דעת רש"י בכמה דוכתי דטעם כעיקר לאו דאורייתא, והיאך אפשר דיהי' הלמ"מ היאך לשערן. ובפשטות ה' אפשר לומר דבהלל"מ נאמר דזהו השיעור לכל תערובת, ונפק"מ במקום דטעם כעיקר מדאורייתא וכגון בקדשים. אולם להלן מבואר דרק גבי גיד הנשה נאמר שיעור זה, אך בכל איסורין שבתורה משערינן כאילו הן בצל וקפלוט, ובתוס' שם ביארו דגיד לא יהיב טעמא כולי האי, ונמצא דכל ההלמ"מ נאמרה רק לגיה"נ, וליכא לאוקמי באיסור קדשים. ויש ליישב דנ"מ בשיעור זה למי שאסר על עצמו בנדר את גיה"נ וטעמו, דבכה"ג טעם כעיקר דאורייתא דהא אסר ע"ע את טעמו, וע"ז נאמר הלמ"מ עד כמה חשיב טעמו.

17. תוספות מסכת חולין דף צו עמוד ב

אם יש בה בנ"ט הרי זו אסורה - לא בגיד לחודיה משערינו דבכדי קליפה שסביביו מסייע לגיד לאסור דמשעה שנמלח נאסר כדי קליפה סמוך לו ולפירושו רבינו אפרים שמפרש דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשה נבלה אלא בבשר בחלב אתי שפיר. משמע קצת דאין הרוטב מסייע לשאר חתיכות אם יש בהם לבטל הגיד אלא הירך לבדו מדלא קאמר אם יש בהו וברוטב בנותן טעם כו' והאי לפירושו הקונטרס ניתא דפירש פרק כל הבשר (לקמן דף קח). גבי טיפת חלב כו' דקאמר בגמרא לא שנו אלא שניער וכסה אבל לא ניער וכסה חתיכה עצמה נעשה נבלה כו' ופירש בקונטרס דכי ניער הקדרה מוליך הוא הטפה בכל הקדרה ומסייע כל מה שבתוכה לבטל הטפה וכן כי כסה הקדרה עולות הרתיחות משוליה לפיה ומוליכות הטפה בכל הקדרה משמע שר"ל שאפילו החתיכה שנפלה הטפה עליה היא מקצתה בתוך הרוטב אי לא ניער וכסה אין מסייע הרוטב והחתיכות אחרות לבטלה ומיירי הכא בשלא ניער וכסה ולר"י נראה דכשהחתיכה שנפלה האיסור עליה היא מקצתה ברוטב לא בעינן נייער וכסה והתם איירי כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב דאז אין מתפשט אלא בניער וכסה והוה מצי למימר לא שנו אלא בחתיכה מקצתה ברוטב אלא מילתא דפסיקא ליה נקט כשניער וכסה דאז בכל ענין הרוטב מכסה כל החתיכות ואפילו היתה כולה חתיכה חוץ לרוטב והכא דקאמר אם יש בה בנ"ט היינו על ידי שלא היה בה עם הרוטב ששים לבטל טעם הגיד.

18. שו"ע יורה דעה - סימן צב

(א) כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב רותח, טועם העובד כוכבים הקדירה, אם אמר שיש בה טעם בשר, אסורה. ואם לאו, מותרת, אפילו בפחות משישים, ואותה חתיכה אסורה. במה דברים אמורים, כשקדם והוציא החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה, דהיינו קודם שתנוח היורה מרתיחתה, אבל אם לא הספיק לסלקו עד שיוכל לפלוט החלב שבלעה, אף על פי שטעמו עובד כוכבים ואין בו טעם כלל, אסור, אא"כ יש בו ס' הגה - וע"ל סימן צ"ח דאין אנו נוהגין לסמוך אטעמית עובד כוכבים, ובעינן ס' בכל ענין:

(ב) נפל חלב לתוך קדירה של בשר, טועמין החתיכה שנפל עליה החלב, אם אין בה טעם חלב, הכל מותר. ואם יש בחתיכה מטעמית חלב, נאסרה אותה חתיכה. (ולדידן דאין סומכים אעובד כוכבים, בעינן ששים בחתיכה, ואם לאו כולה אסורה). ומשערינו בכולה, אם היה בכל מה שיש בקדירה מהחתיכת והירק והמרק והתבלין כדי שתהא חתיכה זו אחד משישים מהכל, החתיכה אסורה והשאר מותר. במה דברים אמורים, בשלא נייער הקדירה בתחלה כשנפל החלב, אלא לבסוף, ולא כיסה. אבל אם נייער מתחלה ועד סוף, או שכיסה משעת נפילה ועד סוף, הכל מצטרף לבטל טעם החלב: הגה - וכן אם לא נייער כלל, לא בתחלה ולא בסוף, ולא כיסה כלל, אם יש ס' בקדירה נגד טיפת חלב שנפל, אינו אסור רק החתיכה לבד, ושאר הקדירה מותר (בית יוסף בשם הראב"ד והמגיד משנה בשם הרמב"ם). וכן אם נייער בתחלה או כיסה מיד, אע"ג דלא נייער ולא כיסה לבסוף, כל הקדירה מצטרף, והוא שנייער וכיסה מיד שנפל שם האיסור (טור וב"י בשם ר"י ו' חביב). וכן אם נפל לתוך המרק או לחתיכות, ולא נודע לאיזו חתיכה נפל, נוער את הקדירה כולה עד שישוּב ויתערב הכל, אם יש בקדירה כולה טעם חלב, אסורה. ואם לאו, מותרת. ואם לא נמצא עובד כוכבים שיטעום ונסמך עליו, משערים בששים: הגה - ויש חולקין וסבירא להו דאינו מועיל מה שנוער הקדירה, אם לא שנייער מיד שנפל האיסור (טור). והכי נהוג:

(ג) כשנאסרה החתיכה מחמת החלב, נעשית כל החתיכה איסור, ואם בשלה עם אחרות צריך ששים לבטל כולה. ואם מכירה, משליכה, והאחרות מותרות. ואם אינו מכירה, הרוטב, מותר, וכל החתיכות אסורות, אם חתיכת האיסור ראויה להתכבד:

(ד) לא אמרו חתיכה עצמה נעשית נבילה, אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורים. כגון כזית חלב שנבלע בחתיכה, ואין בה ששים לבטלו, ונאסרה, ואחר כך בישלה עם אחרות, אין צריך אלא ששים כדי כזית חלב, ואז אפילו חתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת: הגה - וי"א דאמרינן בכל האיסורים חתיכה נעשית נבילה (תוס' וסמ"ק וסמ"ג ומרדכי והאחרונים). וכן המנהג פשוט. ואין לשנות. ודוקא אם האיסור דבוק בחתיכת היתר, או שהחתיכה כולה חוץ לרוטב ונפל עליה איסור, אבל אם מקצת החתיכה תוך הרוטב, ואין האיסור דבוק בו, לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה ומצטרף כל הקדירה לבטל האיסור. ומכל מקום יש להחמיר לאסור אותה חתיכה (ארוך כלל כ"ח). וכל זה בשאר איסורים, אבל בבשר בחלב, אעפ"י שאין האיסור דבוק, ומקצת החתיכה תוך הרוטב, אמרינן חתיכה נעשית נבילה. יש אומרים דלא אמרינן חתיכה נעשית נבילה אם נתערב איסור לח בהיתר לח, ואחר כך נתערב הכל בהיתר אחר, ואין צריכים רק ששים נגד האיסור שנפל (מרדכי פכ"ה בשם רשב"א ור"ן בשם ראב"ד). ויש לסמוך על זה בשאר איסורים, לצורך הפסד גדול, אבל לא בבשר וחלב. ואם נתערב יבש ביבש, לא אמרינן בשום איסור חתיכה נעשית נבילה. וע"ל סימן צ"ט מדין חתיכה נעשית נבילה. כלי הנאסר מבליעת איסור, לא אמרינן ביה חתיכה נעשית נבלה, ולא בעינן ס' רק נגד האיסור שבלע (מרדכי פג"ה וע"ל סימן צ"ח):

19. ספר שחיטת חולין

גמ': אמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה, אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד. ובתוס' כתבו דצריך להניח כדי נטילה, וכ"ה שיטת הרא"ה בכדה"ב [עמוד ג: כא.]. אבל דעת הרשב"א בתוה"ב [שם] דסגי בכדי קליפה, ועיין בכס"מ (פט"ו ממא"ס הל"ב) שדייק מלשון הרמב"ם דאין צריך להניח אף כדי קליפה (ועיין בלח"מ שם - וע"ע בשלמי יוסף סי' קכ"ט מש"כ להאריך בזה).

20. ספר שחיטת חולין

שם: אינו והאמר רב הונא גדי שצלאו בחלבו אסור לאכול אפילו מראש אזנו, שאני חלב דמפעפע. והנה בדין צלי' בדבר שמן דמפעפע מצאנו ג' שיטות בראשונים:
א. שיטת התוס' [לקמן צ"ז ע"א] בר"ה ההוא דבטל בששים וא"צ ליטול כדי קליפה

ב. שיטת הרשב"א בתוה"ב [כא.]. דבטיל בששים וצריך ליטול כדי נטילה, וראיתו

ג. שיטת הרא"ה [בכדה"ב דף כא.]. הו"ד בר"ן [לד: ד"ה גדי] וכ"ה הריטב"א [ד"ה והאמר] דבצלי' בדבר שמן לא מהני בי' ששים, דדוקא בקדירה הוא דמתבטל בששים מפני שהרוטב מוליך האיסור בשווי, משא"כ בדבר שמן שהוא מפעפע מעצמו אפשר שהרבה ממנו מתכנס במקום אחד הילכך אפילו בששים לא בטיל.